

Collegevergadering:	8 april 2025
Portefeuillehouder:	Anjo van de Ven (portefeuille Cultuur)
Relatie met andere portefeuillehouder(s):	n.v.t.
Status:	openbaar

Onderwerp: Decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken

Voorgesteld besluit

Het college besluit:

1. De bij de septembercirculaire 2024 aangekondigde te ontvangen decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken van € 331.297,- in 2025 en € 331.297,- in 2026 toe te kennen aan de Bibliotheek Kennemerwaard als een incidentele subsidie.
2. De te ontvangen middelen uit de decentralisatie-uitkering zorgplicht bibliotheek voor 2025 en 2026 bij de meicirculaire 2025 te verwerken bij de eerstvolgende begrotingswijziging.

Samenvatting

In 2025 en 2026 ontvangt de gemeente Alkmaar een decentralisatie-uitkering van € 331.297,- per jaar vanuit het rijk in aanloop naar de zorgplicht voor bibliotheken. De Bibliotheek Kennemerwaard wil op deze decentralisatiegelden aanspraak maken om aan de wettelijke kernfuncties te kunnen voldoen bij ingang van de wet in 2026. In de tweede Burap 2024 in de septembercirculaire is de decentralisatie-uitkering aangekondigd. Door middel van dit voorstel neemt het college een besluit over de besteding van de gelden.

Dit voorstel staat in relatie tot anders:

*De publicatie van de Septembercirculaire van Ministerie van BZK van 17 september 2024 (bijlage 1) **

Argumenten

1. *Gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor openbare bibliotheken.*
Vanaf 2026 gaat voor gemeenten de wettelijke zorgplicht voor openbare bibliotheken in. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds. In de periode 2023 -2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. In 2025 en 2026 ontvangt de gemeente een decentralisatie-uitkering om zich op de zorgplicht voor te bereiden. Hiervoor is in 2025 en 2026 in totaal een bedrag van € 59,3 miljoen beschikbaar. Dit bedrag wordt over alle gemeenten verdeeld op basis van een bedrag van € 2,95 per inwoner. Voor gemeente Alkmaar betekent dit een bedrag van € 331.297,- dat in 2025 en 2026 toegevoegd wordt aan het gemeentefonds. De zorgplicht betekent concreet dat de gemeente met ingang van de wet ten minste één bibliotheekvestiging in de gemeente in stand houdt, met de daarbij horende verplichtingen, zoals fysieke collectie, openingsuren en personeelsbezetting. Er zijn vijf

maatschappelijke functies waaraan de volwaardige bibliotheek moet voldoen. Er wordt een uitvoeringsplan voor 4 jaar gemaakt, waarin de bibliotheek en de gemeente samen optrekken en de wettelijke kernfuncties in terugkomen.

2. *De decentralisatie-uitkering biedt extra financiering van het rijk voor een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening.*

Om aan de wettelijke zorgtaken te voldoen heeft de bibliotheek een gezonde financiële basis nodig. De afgelopen jaren is bij Bibliotheek Kennemerwaard een aanzienlijk financieel tekort ontstaan, onder andere door CAO-wijzingen, salarisverhogingen, grote stijging van personeelskosten en beperkte indexering van kosten. Het tekort is zoveel mogelijk opgevangen met het eigen vermogen. Op basis van een prognose van de bibliotheek wordt een negatief eigen vermogen verwacht van € - 326.651 (prognose december 2024). Momenteel is de gemeente in gesprek met de bibliotheek om de tekorten met elkaar op te lossen. De middelen van de decentralisatie-uitkering zijn nodig om het tekort niet verder te laten oplopen.

Kanttekeningen en alternatieven

1. *De decentralisatie-uitkering bestaat uit incidentele gelden*

De decentralisatie-uitkering geldt voor twee jaar. Vanaf 2027 komt dit bedrag niet meer via een decentralisatie-uitkering beschikbaar, maar regulier via het gemeentefonds. Het is niet duidelijk of de bijdrage vanaf 2027 kostendekkend is.

Financiële aspecten

In de tweede Burap 2024 zijn vanuit de septembercirculaire extra middelen decentralisatie bibliotheken ontvangen ad € 331.300,- voor het jaar 2025 en 2026. Deze middelen zijn in het gemeentefonds gestort. Dit bedrag wordt nu over twee jaar ingezet en onttrokken ter dekking ad € 331.300,- per jaar.

Bedragen x € 1.000

Programma	Thema	Product nr.	Omschrijving	L/B	N/V	2025	2026
2 Vitaliteit	2.2	14 Cultuur	Budget Bibliotheek	L	N	331,3	331,3
6 Financiën	6.2	49 Algemene uitk.	Mei circulaire	B	V	331,3	331,3
			Resultaat voor bestemming			0	0
			Resultaat na bestemming			0	0

In de septembercirculaire 2024 zijn voor 2025 en 2026 middelen voor bibliotheken aangekondigd die definitief worden toegekend bij de meicirculaire 2025. Tevens wordt bij de meicirculaire bekend gemaakt dat er middelen beschikbaar komen voor 2027 en verder.

Deze middelen wil de gemeente tijdig en voorafgaand aan de meicirculaire alloceren om dit veilig te stellen. Dit is een gangbaar proces wat integraal is afgestemd. Hiermee kunnen de lasten in de eerstvolgende begrotingswijziging (eerste bestuursrapportage) direct als budget meegenomen worden.

Vervolg en communicatie

Na vaststelling van het besluit wordt er in 2025 en 2026 een subsidiebeschikking verstuurd aan het ABC-Huis.

Bijlagen

1. Septembercirculaire 17 september 2024
2. Brief Ministerie van OCW 18 maart 2025